

Venkov

INFORMAČNÍ PERIODIKUM
PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA

- Země živitelka
- Stav implementace projektů
- Rozhovor s ministrem zemědělství
- Oranžová stuha celostátnímu vítězi udělena
- Příklad z okresu Strakonice

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova:
Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

CELOSTÁTNÍ SÍŤ PRO VENKOV

KALENDÁRIUM

Termínovaný přehled akcí s tematikou rozvoje venkova

Konference

Analýza venkova – nové otazníky a výzvy

Konference se koná v rámci projektu spolupráce vysokých škol a moravského venkova, pořádá Katedra politologie a evropských studií, Filosofická fakulta, Univerzity Palackého v Olomouci

20. října 2011 v Olomouci

Program:

- I. blok – prezentace výsledků analýzy venkova v rámci dotazníkového šetření mezi starosty 150 obcí a čtyř moravských krajů – projekt Unives (doc. Pavel Šaradín, Ph. D., doc. Tomáš Lebeda, Ph. D., RNDr. Radim Perlín, Ph. D.)
- II. blok – budoucnost venkova z pohledu zástupců MAS, jako partnerů projektu Unives
- III. blok – představení projektu Slezské univerzity v Opavě, který se zabývá venkovem
- IV. blok – pohled na potřeby venkova a jeho rozvoje z praxe (zástupci SPOV, veřejné správy a nezávislých organizací a odborných institucí – CRR ČR, ÚÚR)

Navazuje výjezdni stáž do MAS Horní Pomoraví

Kontakt a informace: hana.gregorova@upol.cz

Spolek pro obnovu venkova, Komora obcí SMO ČR, Sdružení místních samospráv ČR a časopis OBEC a finance pořádají

36. Den malých obcí

pravidelné setkání starostů venkovských obcí s představiteli státní správy a ministerstev

Vyškov – úterý 1. listopadu 2011 od 9:00 hodin

Posádkový dům armády

Praha – čtvrtek 3. listopadu 2011 od 9:00 hodin

Národní dům na Smíchově

Program:

- Regionální rozvoj a bytová politika, výsledky soutěže Vesnice roku (MMR)
- Program rozvoje venkova (MZe)
- Rozpočtové určení daní – novela zákona (MF)
- Kontrola samostatné působnosti obcí (MV)
- Regionální školství (MŠMT)

Kontakt: www.denmalychobci.cz

Konference

Cestovní ruch na Rychnovsku a Kladsku

Místo konání: Zámek Potštejn

20. a 21. října 2011

- Program:**
- agroturistika – aktuální stav v ČR a Polsku
 - venkov – nedílná část cestovního ruchu
 - rozvoj cestovního ruchu na Rychnovsku
 - význam informačních center pro cestovní ruch
 - praktické zkušenosti s provozováním agroturistiky
 - využití tradic českého a polského venkova pro rozvoj cestovního ruchu
 - příklady realizovaných projektů
 - Program rozvoje venkova – možnosti čerpání podpory pro cestovní ruch

Kontakt: tomas.diblik@mze.cz

DSO mikroregion Údolí Lidického potoka, se sídlem v Buštěhradě pořádá

Setkání mikroregionů Středočeského kraje a vybraných mikroregionů ČR

pod záštitou ministra pro místní rozvoj Kamila Jankovského a hejtmána Středočeského kraje Davida Ratha

dne 10. listopadu 2011 v Lidicích, Lidická galerie

Na programu budou aktuální problémy komunální politiky a možnosti realizace úkolů, které jednotlivé obce a města nejsou schopny samy realizovat (účast zástupců parlamentu, ministerstev, kraje, Pozemkového fondu, SFŽP, Agentury pro zemědělství a venkov, České zemědělské univerzity a dalších).

Kontakt: mopl@seznam.cz

Pozvánka na exkurzi

Příklady dobré praxe PRV

Celodenní exkurze s ukázkou projektů realizovaných v Místních akčních skupinách ve venkovských oblastech Libereckého kraje.

Podralsko, Turnovsko – úterý 18. října 2011

Stráž pod Ralskem – projekty neziskových organizací zaměřených na mládež a ženy (PS Výři, mateřské centrum), projekty spolupráce MAS zaměřené na cestovní ruch (výstavní zastavení)

Český ráj a Jilemnicko – úterý 25. října 2011

Kacanovy, Olešnice – Borčice – projekty obcí a zemědělců (víceúčelové hřiště, komunikace, jízdárna)

Lomnice nad Popelkou, Nová Ves – projekty zemědělců (míchárna kejdy Zeos)

Vysoké nad Jizerou, Poniklá – projekty zaměřené na kulturu a venkovské tradice (divadlo Krakonoš, Krkonošské muzeum)

Kontakt a informace:

MAS Turnovsko, Lenka Kvintusová,

e-mail: masturnovsko@seznam.cz

Národní konference Venkov 2011

se koná

na Sedlčansku a Sedlecko-Prčicku, ve Středočeském kraji

14. až 16. listopadu 2011

Konference navazuje na předchozí v roce 2009 v Holešově a 2010 v Lázních Běláhrad.

Pořadatelem je Spolek pro obnovu venkova ČR. Kromě tradičních gestorů konference Ministerstva zemědělství a Ministerstva pro místní rozvoj budou dalšími partnery Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo dopravy.

Kontakt:

Radomír Hanačík,

předseda SPOV

Středočeského kraje

e-mail:

spov.sk@gmail.com

Vážení čtenáři,

Ministerstvo zemědělství považuje rozvoj venkova za jednu ze svých hlavních priorit a věnuje mu nemalé úsilí a prostředky. A to nejen proto, že **zemědělství bez venkova nemůže existovat**. Zemědělství je pevně spojeno s venkovským prostorem, s malými obcemi, krajinou a přírodou. Život na venkově je bezprostředně spojen se sférou zemědělské výroby, s lesnictvím i s odvětvím vodního hospodářství.

K účinnému rozvoji v sektoru zemědělství, ochrany životního prostředí a ke zvýšení kvality života na venkově přispívá také **Program rozvoje venkova**, který je jedním z nejdůležitějších nástrojů k prosazování a uplatňování těchto politik. Komunikační platformou Programu rozvoje venkova je od konce roku 2008 **Celostátní síť pro venkov** (dále jen „Síť“). Úkolem Sítě je mimo jiné sběr dat o nejlepší praxi a zpracování těchto informací (včetně jejich dalšího šíření v rámci aktivit Sítě); shromažďování údajů o vývoji ve venkovských regionech a poskytování zpětné vazby dotčeným orgánům; vytváření podmínek pro setkávání aktérů rozvoje venkovského prostoru a podpora získávání potřebných znalostí a dovedností sloužících k dalšímu efektivnímu rozvoji života obyvatel žijících na venkově.

Dvouměsíční **periodikum VENKOV**, jehož první číslo máte právě před sebou, by mělo přispět k naplnění těchto plánovaných úkolů Sítě. Jeho prostřednictvím bychom chtěli představit nejenom úspěšně realizované projekty ze všech koutů ČR, které byly realizovány v rámci Programu rozvoje venkova, ale v dalších připravovaných vydáních byste měli nalézt aktuální a zajímavé informace a podněty, které by měly ve svém výsledku zvýšit informovanost a podpořit atraktivitu života ve venkovském prostoru. Rádi zveřejníme i Vaše zkušenosti a uvítáme Vaše náměty na zajímavé reportáže.

Ing. Josef Tabery,
ředitel odboru Řídící orgán PRV

- 2** **Kalendárium**
Termínovaný přehled akcí s tematikou rozvoje venkova
- 3** **Editorial**
- 4–5** **Na prvním místě našich úspěchů jsou nepochybně úspory**
Otázky pro ministra zemědělství
Ing. Ivana Fuksu
- 6–7** **Aktuální stav implementace Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013**
Současnou situaci v plnění Programu rozvoje venkova zhodnotil Ing. Josef Tabery
- 8–9** **Podpora začínajícím zemědělcům**
Příklad úspěšného projektu z Kraselova na Strakonicku realizovaného v rámci první osy Programu rozvoje venkova
- 10–11** **Budoucnost českého zemědělství a českého venkova**
Zpravidajská informace z výstavy Země živitelka 2011
- 12** **Osa II - stav implementace**
Současný stav implementace opatření a aktuální změny některých podmínek
- 13–15** **Oranžová stuha za rok 2011**
Informace o vesnicích, které získaly titul držitele Oranžové stuhy
- 16** **Pozemkové úpravy pomáhají obcím i krajině**
Odborná konference o pozemkových úpravách se zabývala financováním, ekologií i protierozní ochranou
- 18** **Cena ministra zemědělství za nejlepší společné zařízení**
V rámci komplexních pozemkových úprav se budují společná zařízení v krajině – nejlepší z nich získala ocenění
- 19** **Tematická pracovní skupina**
Tematická pracovní skupina – Ochrana půdního fondu, vodních zdrojů a ochrana proti povodním schválila plán aktivit
- 19** **Mikrozdroje vodní energie**
Pilotní seminář na téma energetické soběstačnosti obcí se konal v kladenském okrese
- 20** **Pozvání na Národní konferenci VENKOV 2011**

4–5

6–7

8–9

10–11

13–15

Na prvním místě našich úspěchů jsou nepochybně úspory

Otázky pro ministra zemědělství
Ing. Ivana Fuksu

V souvislosti s přípravou vydávání tohoto periodika jsme požádali o několik slov ministra zemědělství Ivana Fuksu. Když v létě loňského roku nastupoval do funkce, uvedl tři své priority. Vyjednávání s Evropskou unií o spravedlivých podmínkách pro české zemědělce, úspory a efektivní fungování resortu a také odstranění zbytečné administrativy. Z odpovědí je zřejmé, že stanovené cíle plní.

• Když byste měl čtenáři-laikovi přiblížit základní nástroje pomoci tuzemským zemědělcům, co byste řekl a na co položil důraz z vašeho osobního pohledu šéfa resortu?

Základní nástroje pomoci našim zemědělcům vyplývají ze dvou pilířů Společné zemědělské politiky EU, tj. přímá podpora podnikům a politika rozvoje venkova. Oba pilíře pomoci mají svůj význam a jsou vhodnými nástroji pro konkrétní oblasti. Přímou podporu zemědělských podniků zajišťujeme hlavně z finančních prostředků Evropské unie. Jde o jednotné platby na plochu zemědělské půdy, jsou to tzv. SAPS. Další dotace mohou zemědělci čerpat v rámci Programu rozvoje venkova, který patří mezi nejefektivnější čerpané programy z evropských fondů v ČR, a to i v porovnání s ostatními členskými státy. A samozřejmě existují i národní dotace, které například směřují do sektorů, které se aktuálně potýkají s těžkostmi, jako je teď sektor prasat, nebo do oblastí, které naše zemědělská politika vyhodnotila jako specificky důležité a zasluhující další podporu.

• Jak hodnotíte spolupráci klíčových partnerů, kteří pomáhají zemědělcům?

Podle mého názoru je tato spolupráce na dobré úrovni. Je velmi důležité dávat prostor pro vzájemnou komunikaci a výměnu názorů, a to se pravidelně děje. Po mém nástupu se podařilo na ministerstvu nastavit systém kulatých stolů na nejrůznější témata, od lesnické problematiky, přes vodohospodářství až po evropskou problematiku s důrazem na budoucí podobu společné zemědělské politiky nebo právě oblast rozvoje venkova. V rámci kulatých stolů již proběhla řada jednání a desítky odborníků, akademiků, ale i lidí z praxe měly příležitost vyměnit si názory. Každého jednání na různá témata se účastní přibližně dvacet expertů. Velmi zásadní a pozitivní je třeba konsenzus s nevládními agrárními organizacemi nad „Východisky pozice České republiky k budoucí podobě Společné zemědělské politiky EU po roce 2013“. Toto lze označit jako historickou dohodu, protože něco takového se podařilo úplně poprvé v naší polistopadové historii.

• Zemědělství je bezesporu oborem, pro který více než jinde platí, že konkrétní člověk je spjat s konkrétním regionem. Jste spokojen v tomto směru s fungováním KAZV? Vidíte někde případně rezervy?

Důležité je, aby spokojeni byli hlavně občané, kteří užívají služeb těchto úřadů. Pracovníci agentur poskytují poradní služby žadatelům o dotace a prezentují obyvatelům venkova celé spektrum možností dotačních podpor. Spolu s partnery v rámci Celostátní sítě pro venkov pořádají pracovní jednání, výklady pravidel, semináře s výjezdy po úspěšných projektech realizovaných na území okresu z přidělených finančních prostředků Ministerstva zemědělství, nejen pro zemědělce, ale i pro obce, podnikatele a občany. Naší jednoznačnou prioritou je převést co nejvíce agend do elektronické podoby. Proto je důležitým úkolem nastavit poradenskou službu a pomoc tak, abychom každému zájemci pomohli zvládnout přechod k elektronické komunikaci se všemi úřady. Vedle základního efektivního servisu je potřeba vybudovat kvalifikovanou servisní a poradenskou službu. Poradenské služby by měly propojit i zemědělský výzkum s praxí.

• Je podle vás čerpání evropských dotací plynoucích do tuzemského zemědělství bezproblémové? A umějí zemědělci beze zbytku využít možností, které jim dotační tituly skýtají?

Naši zemědělci prakticky beze zbytku čerpají dotace ze zdrojů EU. V oblasti přímých plateb dochází k maximálnímu čerpání zdrojů z Evropských fondů. Co se týká vlastní struktury přímých plateb, tak od roku 2013 nebude možné z důvodu 100% čerpání přímých plateb v rozpočtu EU poskytovat platby Top-Up z národních zdrojů, a tak je v současné době v EU projednáváno rozšíření využití článku 68 s účinností již od roku 2012. To by umožnilo podporovat nejenom sektor dojného skotu, ale i ostatní citlivé komodity, tj. chmel, krávy bez tržní produkce mléka, ovce a kozy a brambory pro výrobu škrobu. Tyto sektory byly zjednodušením plateb v systému SAPS znevýhodněny oproti plnému systému přímých plateb. K tomuto bylo potřeba přistoupit z důvodu nejistoty přidělení příslušných finančních prostředků ze státního rozpočtu pro rok 2012. V současné době probíhají náročná jednání o využití článku 68 pro jednotlivé citlivé sektory. V této souvislosti klade Evropská komise důraz zejména na otázku ochrany a zlepšení životního prostředí. Evropské dotace efektivně čerpáme také v rámci Programu rozvoje venkova.

• Opakovaně zaznívá, že po roce 2013 dotační toky z EU „vyschnou“, že nyní existuje poslední šance financovat velké projekty z evropských zdrojů. Souhlasíte s tímto názorem, nebo je podle vás zemědělství natolik specifickým oborem, že do něj významné dotace plynou v dlouhodobém horizontu?

S tímto názorem nemohu souhlasit. V současné době je zajišťováno v maximálně možné míře financování ze zdrojů EU, tj. v oblasti přímých podpor platba SAPS až do roku 2013 vykazuje každoroční 10% nárůst sazby na hektar zemědělské půdy. Ohledně vývoje dotační politiky po roce 2013 se v rámci EU intenzivně jedná a Ministerstvo zemědělství se snaží prosazovat spravedlivější rozdělení přímých plateb a jejich poskytování aktivním zemědělcům. V této oblasti jsme iniciátorem a lídrem různých koalic, ať už mají konkrétní vyjádření v deklaraci proti zastropování nebo společné deklaraci ministrů zemědělství zemí rozšířené Visegrádské čtyřky, kterou podepsali v Českých Budějovicích v předvečer zahájení Země živitelky. Nevidím důvod, proč by Společná zemědělská politika měla zvyšovat rentabilitu golfových hřišť nebo elektráren, ale pro smysluplné projekty, které podpoří konkurenceschopnost českých zemědělců, přispějí k ochraně krajiny pro budoucí generace nebo napomohou zkvalitňování života na venkově, se peníze určitě vždy najdou.

• Jak hodnotíte dosavadní plnění Programu rozvoje venkova ČR 2007–2013 ve vztahu k malým obcím, tedy v Opatřeních III. 2. 1 a III. 2. 2, a jaké poučení z dosavadních zkušeností s tímto programem vyplývá pro podporu nejmenších venkovských obcí v novém programovacím období EU?

Dosavadní plnění programu hodnotím velice pozitivně. Poptávka po těchto opatřeních je ale obrovská a finanční prostředky na ně vyčleněné opravdu veškerou poptávkou nedokážou pokrýt, a to zejména v opatření III. 2. 1 Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby. Navíc se jedná o projekty investičně velmi náročné. Přes tyto překážky se Ministerstvu zemědělství podařilo podpořit mnoho projektů, které se významně podílí na zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a napomáhají tak zmírňovat negativní trend odlivu obyvatel. Pro další programové období chci v podpoře malých obcí pokračovat. Je ovšem potřeba intenzivní diskuse s Ministerstvem pro místní rozvoj, která již v současné době probíhá, abychom jednoznačně a především dobře vymezili kompetence kohezní a Společné zemědělské politiky pro příští programové období. A samozřejmě musíme při těchto jednáních mít na paměti omezené finanční prostředky pro rozvoj venkova v rámci Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

• Jsou již známy některé zásadní změny, které se budou dotýkat připravovaného programovací období?

V současné době teprve začíná příprava na nové sedmileté období, které nastane po roce 2013. Evropská komise navrhuje na financování Společné zemědělské politiky cca 281,8 miliardy EUR na přímé platby a tržní opatření za cca 89,9 miliardy EUR na rozvoj venkova. Nejsou však zatím známa kritéria pro alokaci finančních prostředků na jednotlivé členské státy. Předpokládá se, že struktura nového nařízení dozná určitých změn. Jednotlivá opatření nebudou rozčleněna do os, ale budou muset být navázána na plnění priorit EU. Z prvního neoficiálního návrhu nového nařízení vyplývá, že nabídka opatření zůstane téměř stejná jako ve stávajících nařízeních. Nově bude zavedena například podpora řízení rizik – pojištění, podílové fondy. Stále probíhají diskuse k problematickým bodům – jedná se například o otázku uznatelnosti DPH, vyloučení podpory velkým podnikům, vyloučení opatření předčasně ukončení zemědělské činnosti apod.

• Pokud se ohlédnete za svým dosavadním působením v čele resortu, co považujete za největší úspěch(y)?

Na prvním místě jsou to nepochybně úspěchy, kterých se podařilo dosáhnout nejen v ústředí, ale i v mnoha podřízených organizacích, ale také je to vyjednávání v Evropské unii, zvyšování konkurenceschopnosti podnikatelů, podpora našich potravin – projekt Regionální potravina – a ochrana zemědělské půdy. V této souvislosti musím zmínit například

novelu zákona o ochraně zemědělského půdního fondu, která poprvé od roku 1992 zvyšuje poplatky za vyjímání pozemků z půdního fondu ke stavebním účelům a chrání tak půdu využitelnou zemědělsky před zbytečným zastavěním. Podařilo se také rozšířit podmínky správné zemědělské a environmentální praxe (GAEC) na erozi středně ohrožené půdy, což je téměř polovina pozemků v ČR. Důvodem je zachování kvality půdy, ochrana před povodněmi a tedy ochrana majetku občanů i státu v hodnotě stovek miliard korun. Dále za úspěch považuji zásluhou práce antibyrokratické komise, která již odstranila pár nesmyslných byrokratických povinností. Rovněž stabilizace situace ve státních lesích byla úspěchem.

• Popište, prosím, svůj typický den (pokud to lze takto zjednodušit) včetně ideální relaxace, koníčků atd.

Popsat můj typický den není vůbec jednoduché, protože můj program je velmi různorodý. Společným jmenovatelem je jen to, že je pokaždé nabitý. Pravidelně ráno při cestě do práce čtu denní tisk, abych věděl, co se o nás píše. A obvykle u toho „nadávám“, že dokud je dost potravin a nehrozí žádná stávka ani epidemie, zemědělská témata, ačkoliv jsou velmi důležitá a dotýkají se vpravdě každého občana, zřejmě zajišťují jen málokoho, proto jim média věnují jen omezený prostor a pozornost. Pak většinou začíná maratón porad a jednání, ať už je to s kolegy z ministerstva nebo se zástupci různých organizací a podniků. Někteří dny trávím v Poslanecké sněmovně a na jednáních vlády. Často jezdím na různé pracovní cesty po naší republice nebo do zahraničí. Pravidelně mívám poslanecké dny ve svém volebním regionu, ale do všech regionů republiky se snažím vyjždět, jak často je to jen možné.

• A co ty koníčky?

Jak vidíte, je to velmi náročné, a kvůli tomu mi nezbyvá příliš času na mé koníčky a oblíbený sport, kterým je maratónský běh, poslední dobou už jen na lyžích, cyklistika, tenis a jachting. Tak relaxuji aspoň na chalupě a při vaření a sekání trávníku, což jsou oblasti, které tak pěkně propojují moji práci a záliby.

Ing. Ivan Fuksa

Profesní praxe:

od 13. 7. 2010 ministr zemědělství

2007 – 2010 1. náměstek ministra financí

2002 – 2006 starosta Příbrami

1992 – 2002 místostarosta Příbrami

1988 – 1992 učitel na Střední průmyslové škole v Příbrami, zástupce ředitele školy a učitel na Středním odborném učilišti Dubno

1986 – 1988 Dopravní podnik hl. m. Prahy

Vzdělání:

Vysoká škola dopravy a spojů v Žilině
Postgraduální studium na Vysoké škole ekonomické v Praze

Členství v odborných organizacích a společnostech:

Byl předsedou dozorčí rady České exportní banky, místopředsedou dozorčí rady ve společnosti ČEZ, předsedou dozorčí rady EGAP, předsedou komise pro rozvoj Brdská.

Politická příslušnost: ODS (od roku 1992)

Aktuální stav implementace

Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

V současném období Evropské unie je Program rozvoje venkova jedním z nejdůležitějších dokumentů pro budoucnost zemědělství a celého venkovského osídlení. Jeho implementace probíhá již pátým rokem.

Zaměření programu je směřováno ve čtyřech základních osách, které vymezují hlavní cíle rozvoje venkova. V první ose jde o opatření na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví. Druhá osa zahrnuje nárokovat a projektová opatření na zlepšování životního prostředí a krajiny. Třetí osa řeší především opatření ke zvýšení kvality života ve venkovských oblastech a mnohotvárnosti venkovského hospodaření. Osa IV, prostřednictvím metody LEADER, zlepšuje kvalitu života ve venkovských oblastech a posiluje řídicí a administrativní schopnosti na venkově.

V současné době, kdy jsme v druhé polovině programovacího období, jsou spuštěna téměř všechna opatření Programu rozvoje venkova (PRV) a vysoký zájem o realizaci projektů dokladuje skutečnost, že v rámci jednotlivých opatření jsou rozpočty u většiny z nich již vyčerpány. Současné souhrnné informace o Programu rozvoje venkova a o čerpání rozpočtu v jednotlivých osách ukazuje graf.

Vyhlášení dalších výzev do konce roku bude na podzim v rámci osy I na investice do lesů (opatření I. 1. 2.), na pozemkové úpravy (I. 1. 4.) a na využívání poradenských služeb (I. 3. 4). Do 30. listopadu bude vyhlášena výzva v rámci osy II na zalesňování zemědělské půdy (II. 2. 1). Ve třetí ose budou vyhlášeny na podzim dvě výzvy. Na podporu zakládání podniků a jejich rozvoje (III. 1. 2.) a na obnovu a rozvoj vesnic, jejich občanské vybavení a služby (III. 2. 1.). Ve čtvrté ose bude ještě v letošním roce vyhlášena výzva v rámci opatření na realizaci místní rozvojové strategie (IV. 1. 2.). Konkrétní harmonogram s výzvami na **projektová opatření pro rok 2012** bude vyhlášen až po schválení Monitorovacím výborem PRV na podzim tohoto roku.

Situace k 31. 7. 2011

K uvedenému datu bylo v ose I zaregistrováno celkem 20 506 projektů v hodnotě 31,5 miliardy korun. Schváleno k realizaci bylo 11 261 projektů v hodnotě 15,3 miliardy korun. Celkový rozpočet pro osu I na období 2007 až 2013 je 20,3 miliardy korun. Z toho bylo již proplaceno 9,2 miliardy korun na 7 171 projektů. Objemově nejvyšší čerpání je u opatření na modernizaci zemědělských podniků a na pozemkové úpravy, nejnižší u opatření na vzdělávací a informační činnost.

V druhé ose je nejvyšší objem čerpání prostředků na agroenvironmentální opatření a na platby za přírodní znevýhodnění. Relativně úspěšná jsou projektová opatření zaměřená na obnovu lesního potenciálu. V rámci ostatních opatření jsou čerpané objemy poměrně nízké. Velmi podrobně a konkrétně uvádíme rozbor implementace opatření v rámci osy II, včetně aktuálních změn, na str.12 v samostatném článku.

Třetí osa registruje celkem 8 309 projektů v hodnotě 33,2 miliardy korun, což je téměř dvojnásobek rozpočtu pro celou osu. Schváleno bylo 3 304 projektů v hodnotě 11 miliard korun, když celkový rozpočet této osy je 15,2 miliard korun. Proplaceno je 2 086 projektů za 7 miliard korun. Největší objemové čerpání je v rámci opatření na Obnovu a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby. Přitom do této části programu jsou zařazeny pouze obce do 500/2000 obyvatel. Ukazuje to na velmi vysokou absorpční schopnost venkova v této oblasti. Vysoké čerpání je rovněž v rámci opatření na diverzifikaci nezemědělské povahy, což ukazuje na potřebu venkova vyrovnat se s úbytkem pracovních sil v zemědělském sektoru. Objemově nejnižší je čerpání v opatření Vzdělávání a informace, vzhledem k finanční náročnosti projektů.

Osa IV registruje k 31. červenci 6 419 projektů v hodnotě 3,8 miliardy korun, přičemž schváleno bylo 3 917 projektů v hodnotě 2,2 miliardy korun. Z toho bylo proplaceno 2 244 projektů za 1,2 miliardy korun. Celkový rozpočet pro opatření v ose IV je 3,9 miliardy korun. Nejvyšší rozpočet i platby jsou v rámci opatření na realizaci místní rozvojové strategie.

Kvalita života na venkově

Třetí osa, která je zaměřena na kvalitu života ve venkovských oblastech a na diverzifikaci hospodářství venkova, představuje celkovou alokaci finančních prostředků ve výši **80,82 milionu €** na rok. To je 16,93 % z celého objemu Programu rozvoje venkova. Zaměříme se nyní na jednotlivá opatření třetí osy.

Diverzifikace činností nezemědělské povahy sleduje rozvoj nezemědělských aktivit na venkově s cílem zajištění stálého příjmu obyvatelstva a vytvoření nových pracovních míst. Podpora je určena na výstavbu zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.

Aktuální stav implementace Programu rozvoje venkova (souhrnné informace)

Dosud proběhlo v rámci tohoto opatření pět výzev, v každém roce jedna. Zaregistrováno je 652 projektů v hodnotě 5,3 miliardy korun, schváleno 300 projektů za 2,7 miliardy korun a proplaceno 170 projektů za 1,4 miliardy korun. Celkový rozpočet tohoto opatření je 3,5 miliardy korun a k závazkům zbývá zhruba 0,8 miliardy korun.

Podpora zakládání a rozvoje podniků, to je další opatření třetí osy, které si klade za cíl vytváření nových pracovních míst a rozvoj hospodářské struktury nezemědělských aktivit. Podpora je určena na zakládání nových a rozvoj stávajících mikropodniků v oblasti výroby a zpracování včetně řemeslné a tradiční výroby. Patří sem i výstavba zařízení pro zpracování a využití obnovitelných zdrojů energie.

Dosud proběhla v rámci opatření čtyři kola výzev, naposled v březnu 2010. Aktuálně je zaregistrováno 1 544 projektů v hodnotě 2,7 miliardy korun, schváleno 797 projektů za 1,4 miliardy korun a proplaceno 494 projektů v hodnotě 0,7 miliardy korun. Celkový rozpočet opatření je 2,4 miliardy korun a k závazkům zbývá zhruba jedna miliarda korun.

Podpora cestovního ruchu sleduje v rámci mnohotvárnosti venkovské ekonomiky cíl podpořit rozvoj cestovního ruchu, zejména agroturistiky ve spojení s využitím přírodního a kulturního dědictví oblasti. Podpora je určena na vybudování turistických tras a stezek, výstavbu malokapacitních ubytovacích a stravovacích zařízení, půjčoven sportovního vybavení a objektů i ploch určených k sportovní rekreaci.

V rámci opatření proběhlo celkem pět výzev, v každém roce jedna, naposled v červnu letošního roku. Aktuální registrace udává celkem 1 519 projektů v hodnotě 4,4 miliardy korun, schváleno je 433 projektů v hodnotě 1,2 miliardy korun a proplaceno je 197 projektů za 0,4 miliardy korun. Celkový rozpočet opatření představuje 1,9 miliardy korun a k závazkům zůstává zhruba 0,7 miliard korun.

Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby má za cíl zvýšení kvality života obyvatel venkova cestou zlepšení místního občanského vybavení a služeb v obcích. Podpora je určena na investice do základní vodohospodářské infrastruktury obcí do 2000 obyvatel (vodovody, kanalizace, ČOV). Dále je podporováno budování a obnova místních komunikací, obnova či výstavba inženýrských sítí, úprava veřejných prostranství a zajištění chybějícího občanského vybavení a služeb v obcích do 500 obyvatel.

Vysoký zájem o toto opatření způsobil, že po třech výzvách bylo zaregistrováno 3 681 projektů v hodnotě 19 miliard korun, což trojnásobně převyšuje celkový rozpočet vyčleněný na uvedené opatření. Schválených projektů bylo koncem července 970 v hodnotě 4,1 miliardy korun. Proplaceno je 912 projektů za 3,6 miliardy korun. Na zbývající závazky je tedy k dispozici zhruba 1,8 miliardy korun.

Z uvedených důvodů bude jako **novinka pro 14. kolo výzev u podopatření Obnova a rozvoj vesnic** v rámci každého regionu NUTS 2 vyhlášen pouze jeden z následujících záměrů. Zprv záměr zlepšení dopravní a technické infrastruktury, což platí pro regiony Severozápad, Jihovýchod a Střední Morava a zadruhé záměr vodovody, kanalizace a ČOV pro veřejnou potřebu, což platí pro regiony Střední Čechy, Jihozápad, Severovýchod a Moravskoslezsko. U **podopatření Občanské vybavení a služby bude novinkou**, že dotace je zaměřena na zajištění občanského vybavení a služeb v obcích do 500 obyvatel v oblasti veřejné správy, školství, kultury, péče o děti, tělovýchovy a sportu. Přitom maximální výše výdajů, ze kterých je stanovena dotace, činí 10 milionů korun.

Ochrana a rozvoj kulturního dědictví má za cíl architektonický a urbanistický rozvoj českých a moravských vesnic při zachování a posílení jejich charakteristického vzhledu a hodnot. Podpora je určena na vypracování studií, na investice do kulturních památek, kulturních prvků vesnic a venkovské krajiny, historických parků a zahrad. Dále je dotace poskytována na budování výstavních expozic a muzeí, kulturní a umělecké aktivity a tradiční lidovou kulturu v obcích do 500 obyvatel.

Ve čtyřech výzvách, naposled letos v únoru, bylo zaregistrováno 732 pro-

Ředitel odboru Řídící orgán PRV na Ministerstvu zemědělství Ing. Josef Tabery na semináři „Podpora rozvoje venkova v ČR“ v Českých Budějovicích uvedl aktuální stav implementace Programu rozvoje venkova

jektů v hodnotě 1,7 miliardy korun, schváleno je 431 projektů za 1 miliardu korun a proplaceno bylo 235 projektů v hodnotě 0,4 miliardy korun. Celkový rozpočet opatření je 1,4 miliardy korun, pro zbývající závazky je tedy určeno zhruba 0,4 miliardy korun.

Vzdělávání a informace je opatření, které má za cíl poskytnout rychlejší a dokonalejší přístup k aktuálním informacím a doplnit potřebné vzdělání a kvalifikaci hospodářských subjektů na venkově. Podpora je určena na vzdělávání a informování fyzických a právnických osob, které mají vážný zájem zahájit nebo rozšířit podnikání, případně jiné působení, na venkově v rámci aktivit podporovaných v ose III.

Ve třech výzvách bylo zaregistrováno 181 projektů za 100 milionů korun. Schváleno bylo 103 projektů za 67 milionů korun a proplaceno je 78 projektů za 49 milionů korun. Celkový rozpočet opatření představuje 0,3 miliardy korun a k závazkům zbývá 240 milionů korun. Opatření v současné době splnilo cíl, proto bylo do konce programového období uzavřeno. Další výzvy pro příjem žádostí nebudou vyhlášeny. Zbýlé prostředky budou přesunuty do IV. osy a do podopatření občanské vybavenosti v rámci osy třetí.

Čtvrtá osa – LEADER

Metoda LEADER se osvědčila jako typický přístup k rozhodování zdola nahoru, tzn. že o budoucnosti regionu rozhodují lidé žijící a pracující na daném území, znající jeho tradice a potřeby. Čtvrtá osa představuje 5,5% alokace finančních prostředků na Program rozvoje venkova, tj. 28,8 milionů € za rok.

K podpoře je z opatření IV.1.1. Místní akční skupina vybráno celkem 112 MAS. Je proplaceno 342 milionů korun za režijní výdaje při celkovém rozpočtu 867 milionů korun.

Realizace místní rozvojové strategie podporuje projekty, které jsou v souladu se schváleným SPL a projekty k realizaci vybírá na základě platných kritérií sama MAS prostřednictvím své výběrové komise. Bylo zaregistrováno 6233 projektů za 3,2 miliardy korun, schváleno je celkem 3 851 projektů za 1,9 miliardy korun a proplaceno je 2 223 projektů v hodnotě 1,1 miliardy korun. Celkový rozpočet činí 3,5 miliardy korun a zbývá tedy k závazkům 1,6 miliardy korun.

Realizace projektů spolupráce se zaměřuje na propagaci výsledků a spolupráci místních akčních skupin. V pěti kolech příjmu žádostí bylo zaregistrováno 186 projektů za 581 milionů korun, 66 projektů v hodnotě 218 milionů korun bylo schváleno a 21 projektů za 65 milionů korun bylo proplaceno.

V současné době existuje na území České republiky na 150 místních akčních skupin.

Podpora začínajícím zemědělcům

Příklad úspěšného projektu z Kraselova

Podpory Programu rozvoje venkova se člení do čtyř známých směrů a osa I je zaměřena na zvýšení konkurenceschopnosti našeho zemědělství. Mezi významná opatření první osy patří podpora začínajících zemědělců. Rozpočet na období 2007 až 2013 počítá v této oblasti s částkou 58 milionů €. Objem schválených závazků již dneska dosahuje 95% rozpočtované částky a z tohoto hlediska je to v rámci první osy nejúspěšnější opatření.

Vypravili jsme se po stopách jednoho z projektů. V jihočeské obci Kraselov, nedaleko od Strakonice, jsme navštívili začínajícího, jedenatřicetiletého zemědělce Vladislava Uhlíka, který v loňském roce podal žádost o dotaci z Programu rozvoje venkova.

Kraselov je obec v podhůří Šumavy, nachází se v nadmořské výšce 600 m a žije zde 230 obyvatel. Převážná část místních lidí dojíždí za prací do okolí, zejména do 10 km vzdálených Strakonice, které jsou také zázemím pro větší nákupy, kulturu a zdravotnické služby. V obci je jen malý obchod, hospoda a několik živnostníků. V zemědělství podnikají jen čtyři místní občané.

V podhorské krajině je v současnosti možné provozovat v podstatě jen pastvinářství a hospodařit na loukách – sena jsou základem zimního krmení. Chovat hovězí dobytek se vyplatí jen farmářům, kteří mají k dispozici větší pozemky. Náš začínající zemědělec hospodaří zatím na 12 ha a má 40 ovcí a 12 koz. Jedná se o křížence masných plemen oxford down, suffolk a charolais. U koz jsou to plemena hnědá krátkosrstá a bílá krátkosrstá koza.

Začíná, ale v duchu tradice

Pan Vladislav Uhlík navazuje na tradice svého rodu. Jeho dědeček, František Uhlík, byl **ve třicátých letech** samostatným zemědělcem, starostou obce, která měla tehdy tři hospody, několik obchodů a živností a 650 obyvatel, převážně se věnujících zemědělství. V malé obci postavil Kampeličku a již v roce 1934 uspěl a byl oceněn tehdejší Zemědělskou Jednotou Československé Republiky (Z. J. Č. R.) diplomem, „za účast v soutěži správných a účelných stavebních úprav pro statková hnojiva a hospodárné s nimi zacházení“, když již tehdy vybudoval betonové hnojiště s odvodněním.

V padesátých letech se také v Kraselově zakládalo družstvo a František Uhlík po velkém tlaku ve svých 61 letech podepsal. Hrozilo mu vystěhování, protože řada lidí tvrdila – až vstoupí on, podepíšeme i my. Po roce 1989 rodina dostala v restituci zpět své pozemky. Nejprve je svěřili do pronájmu zemědělskému družstvu, které však neprosperovalo a skončilo v likvidaci. Pozemky dostal do nájmu původní majitel zdejšího panství, který je v současné době také největším vlastníkem a úspěšným hospodářem v obci.

Obnovení tradice zemědělského rodu se začalo rodit před pěti lety, kdy si zedník Vladislav Uhlík pořídil tři ovečky na svou zahradu. A pak už nebylo daleko k zásadnímu rozhodnutí – ukončil pronájem svých

pozemků a od roku 2008 začal hospodařit na vlastním. Vedle 11 ha rodné zemědělské půdy si ještě jeden hektar pronajal a z toho využívá tři hektary k pastvě, na zbytku produkuje zásoby sena na zimní období. Hospodaří ještě na 5,5 ha lesa.

Nemá to jednoduché. Statek, obytná i hospodářská část potřebují základní rekonstrukci a chybí odpovídající strojná a technická zázemí. Program rozvoje venkova byl vítaným zdrojem podpory pro začínajícího zemědělce.

Předložený projekt

V rámci opatření I. 1. 3. Zahájení činnosti mladých zemědělců **předložil projekt**, který řešil nákup kolového traktoru s předním náhonem, nákup zemědělské půdy a provedení rekonstrukce podlahy ve stodole.

Celková hodnota poskytnuté dotace pro začínajícího mladého zemědělce je 1 100 000 korun. Finanční odhad stanovil na první položku – nákup traktoru 900 tisíc korun, na nákup zemědělské půdy 69 tisíc korun a na rekonstrukci stodoly 131 tisíc korun. Žádost o dotaci byla podána v březnu 2010. Záloha na realizaci činila po schválení 500 tisíc korun. Dnes jsou všechny záměry realitou a po kontrolách, které jsou nezbytné, bude projekt uzavřen a vyplaceno zbývajících 600 tisíc korun. Pro realizaci projektu musel žadatel přechodně využít vlastní zdroje a bankovní úvěr.

Má-li být naše zemědělství konkurenceschopné, nutně vyžaduje **investice – do strojního vybavení, hospodářských objektů i do půdy**. Uvedený projekt je příkladem takových investic, i když je to jen začátek. Pan Uhlík sice vlastnil dva starší traktory, ale zvláště jeden z nich by byl cenným exponátem kteréhokoliv muzea. V současné době je nový moderní traktor základem budoucího strojového parku, který však potřebuje rozšířit. Rekonstrukce hliněné podlahy ve stodole o celkové ploše 182 m² umožňuje snadnou manipulaci techniky a odstranila problém s podmáčením spodních vrstev krmiva. Další opravy hospodářských budov jsou připraveny. K dosažení prosté reprodukce podnikání je nezbytná další zemědělská půda, což chce začínající zemědělec řešit pronájmem. Jaké z toho plyne naučení? Program rozvoje venkova je cenným pomocníkem začínajících zemědělců, měl by proto pokračovat i v budoucnosti.

Místní akční skupina - významný partner

V severozápadní části Jihočeského kraje působí jedna z prvních místních akčních skupin v rámci Národní sítě MAS. Od Strakonice až po Volyni zahrnuje území o rozloze 458 km², kam patří i Kraselov. V rámci bohaté a rozsáhlé činnosti proběhl ve dnech 5. až 8. září 2011 v kanceláři místní akční skupiny LAG Strakonicko příjem projektů do 5. výzvy MAS. Zaregistrováno bylo celkem 18 projektů, celková výše požadované dotace za všech 18 zaregistrovaných projektech činí cca 6,2 milionu korun. MAS v této výzvě rozděluje cca 3,6 milionu korun. Mezi podanými projekty je také žádost Vladislava Uhlíka o dotaci na nákup míchačky za traktor.

V současné době probíhá administrativní kontrola a kontrola přijatelnosti. Poté bude zasedat výběrová komise MAS. Definitivní výsledky by měly být známy ve druhé polovině října.

Ukazuje to nejen na význam činnosti místních akčních skupin pro jejich region, ale také na **důležitost aktivního zájmu zemědělců o nabízené programy**.

Historická fotografie Františka Uhlíka (dědečka žadatele) z třicátých let

Začínající zemědělec Vladislav Uhlík a část jeho stáda ovcí a koz.

Muzeální typ traktoru, se kterým se ještě nedávno muselo pracovat....

... a nový stroj, který Vladislav Uhlík získal díky dotaci z PRV

Osa I

Programu rozvoje venkova (PRV)

je zaměřena na podporu konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví a posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a v navazujícím potravinářství.

I. 1. 1. Modernizace zemědělských podniků

Opatření je zaměřeno na podporu investic, které zlepšují celkovou výkonnost zemědělského podniku za účelem zvýšení jeho konkurenceschopnosti. Žadatelem je zemědělský podnikatel.

I. 1. 2. Investice do lesů

Podpora rozvoje dynamického podnikání v lesnictví, vyšší výkonnosti, restrukturalizace lesnického sektoru a zlepšení ochrany životního prostředí v lesnictví (obnova porostů, pořízení techniky). Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba hospodařící v lesích.

I. 1. 3. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Opatření je zaměřeno na podporu výkonnosti zpracovatelských podniků a na rozvoj inovací (hmotné a nehmotné investice, které se týkají zpracování, uvádění na trh, vývoje nových produktů, procesů a technologií). Žadatelem je výrobce potravin nebo surovin (příloha I Smlouvy o založení ES).

I. 1. 4. Pozemkové úpravy

Zaměřeno na řešení problému vlastnických vztahů pozemkové držby, zemědělské infrastruktury či absence ekologické stability v krajině. Úpravy řeší prostorové uspořádání pozemků všech vlastníků půdy v daném katastrálním území. Žadatelem jsou pozemkové úřady.

I. 3. 1. Další odborné vzdělávání a informační činnost

Podporovány vzdělávací projekty zaměřené na znalosti jednotlivých opatření PRV, zákonných požadavků na hospodaření a na znalosti v zemědělských oborech. Žadatelem je fyzická nebo právnická osoba, která má vzdělávání v předmětu činnosti.

I. 3. 2. Zahájení činnosti mladých zemědělců

Opatření je zaměřeno na podporu podnikání začínajících zemědělců do 40 let. Na základě posouzení podnikatelského záměru dostane zemědělec dotaci na zahájení činnosti. Žadatelem je začínající zemědělský podnikatel do 40 let věku, který zahajuje svou zemědělskou činnost poprvé.

I. 3. 3. Předčasné ukončení zemědělské činnosti

Řešení problému nepříznivé věkové struktury zemědělců a vytvoření prostoru pro nástup mladších zemědělců, což může přispět k posílení trvalé udržitelnosti zemědělství a venkova. Navazuje na opatření I. 3. 2. Pro zemědělce nad 55 let před důchodem.

I. 3. 4. Využívání poradenských služeb

Podpoří zavádění nových výrob, výrobních metod a technologií, sloučitelných se zájmy ochrany životního prostředí (krytí částí nákladů při využívání služeb zemědělského poradenského systému). Pro podnikatele, vlastníky nebo nájemce lesa.

Budoucnost českého zemědělství a českého venkova

Země živitelka – České Budějovice
25. až 30. srpna 2011

Již 38. ročník výstavy Země živitelka s garancí Ministerstva zemědělství a Agrární komory se uskutečnil koncem srpna na výstavišti v Českých Budějovicích, které letos představilo nový multifunkční pavilon T, jemuž vévodila zejména rozsáhlá prezentace věnovaná regionálním potravinám.

Nový pavilon T - venkovní pohled

Uvnitř pavilonu T byla expozice Ministerstva zemědělství a rozsáhlá prezentace regionálních potravin ze všech krajů České republiky

Největší výstava svého druhu v České republice zahrnuje svou nomenklaturou celý zemědělsko-potravinářský komplex a již několik let se věnuje také tématice rozvoje venkova. Proto bylo na místě motto výstavy, které je uvedeno v titulku.

Letošní výstavu opět, jak se již stalo malou tradicí, zahájil **prezident republiky Václav Klaus** spolu s **ministrem zemědělství Ivanem Fuksou**.

Problematika venkova

byla letos na výstavě oproti předchozím letům opravdu silně zastoupena. Byla zde vidět celá řada expozic, které reflektují nejnovější trendy související s životem a prací na venkově a v jednotlivých regionech. Prostřednictvím Ministerstva zemědělství, Celostátní

R1 - jeden z pavilonů venkova

Plný sál sledoval seminář Podpora rozvoje venkova - hlavní protagonisté (zprava) - ministr K. Jankovský, E. Kavala, senátorka Juřenčáková, náměstek J. Chmiel a J. Tabery.

Předseda vlády Petr Nečas a ministr zemědělství Ivan Fuksa zahájili Národní dožínky

V pavilonu R3 vedle sebe byly expozice všech institucí podporujících rozvoj venkova....

... včetně prezentací více než padesáti místních akčních skupin

Poprvé se na letošní výstavě představili hosté ze Slovenska

sítě pro venkov a Národní síť MAS ČR, spolu se Spolkem pro obnovu venkova, se podařilo výrazně zlepšit úroveň prezentace českého venkova. Pavilony venkova R1 a R3 byly přehlídkou více než padesáti Místních akčních skupin z celé České republiky. Návštěvníci měli možnost vidět expozici Ministerstva pro místní rozvoj a bohaté zastoupení Ministerstva zemědělství. Poprvé se představila na letošní výstavě **Národní síť rozvoje vidieka SR** a místní akční skupiny ze Slovenska. Celý pátek, druhý den výstavy, byl ve znamení venkova, což bylo podpořeno množstvím pozoruhodných akcí v obou uvedených pavilonech i na volných plochách. Den českého venkova byl zakončen společenskou akcí „Večer venkova.“

Podpora rozvoje venkova

Významnou akcí v rámci odborného programu výstavy byl seminář „Podpora rozvoje venkova“, který organizoval Spolek pro obnovu venkova (SPOV). Zásadní vystoupení byla v režii ministerstev pro místní rozvoj a zemědělství, ale na semináři vystoupil i prezident Agrární komory a zejména představitelé SPOV a Národní sítě MAS.

Ministr Jankovský, vzhledem k přípravě příštího programového období, zdůraznil potřebu snížit počet operačních programů a zjednotit administrativu směrem k příjemcům dotací. V příštím období bude částka, vyčleněná Evropskou unií rozhodně nižší než v současnosti a bude to zřejmě poslední období, kdy bude ČR příjemcem dotací. Na závěr připomněl důležitost podpory bydlení na venkově včetně budování komunitních center a domovů pro seniory.

Náměstek ministra zemědělství Juraj Chmiel se rovněž věnoval příštímu programovému období a zdůraznil úlohu Programu rozvoje venkova. Ten by měl nadále podporovat zemědělce, aby byli schopni konkurovat, aby lidé neodcházeli z vesnic a vytvářely se pro ně nové pracovní příležitosti. Společná zemědělská politika by měla zaručit českým zemědělcům spravedlivé podmínky, založené na objektivních kritériích rozdělování. Pro zástupce obcí je důležité vědět, že podle dostupných informací v novém návrhu zůstává DPH jako nezpůsobitelný výdaj pro obce a ostatní veřejnoprávní subjekty. V tomto případě bude Ministerstvo zemědělství určitě usilovat o změnu nařízení ve smyslu uznatelnosti DPH. Nadále potrvá podpora malých obcí z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a rovněž zůstane zachována podpora metody LEADER. Cílem ministerstva zemědělství je proto dosáhnout plného pokrytí území ČR prostřednictvím místních akčních skupin. Aktuální zprávu o stavu implementace Programu rozvoje venkova přednesl Josef Tabery, ředitel odboru Řídící orgán PRV.

Jiří Krist, místopředseda Národní sítě MAS představil vizi venkova do roku 2020 a vycházel přitom z dokumentu Národní strategický plán LEADER 2014+, zpracovaného NS MAS. Zdůraznil, že venkov se má stát místem schopným konkurence, a k tomu potřebuje venkov pomoc. Zmínil základní priority: (1) sociální politika, vzdělávání a zdravotnictví, (2) ekonomika venkova, (3) rozvoj území, infrastruktura, vybavenost, bydlení, (4) krajina a kulturní dědictví a (5) efektivní veřejná správa.

Radan Večerka, místopředseda SPOV podpořil uvedenou vizi a uvedl, že všechny místní akční skupiny v Evropě rozdělují v současném období prostředky za více než 5 miliard €, což vyvolá další, více než trojnásobné investice. Je to metoda budoucnosti, přitom nyní v Programu rozvoje venkova má pouze pětiprocentní podporu, a to by se mělo v následujícím období zvýšit na 10 až 25 %.

Národní dožínky

V sobotu se konaly tradiční Národní dožínky, které zahájil předseda vlády Petr Nečas a ministr zemědělství Ivan Fuksa. Premiér ve svém projevu ocenil poctivou práci zemědělců a mj. zmínil škody způsobené letošními povodněmi. Zdůraznil také, že zemědělci kromě výroby potravin pečují o krajinu, za což jim patří dík. Správné hospodaření v krajině má velký vliv na prevenci proti povodním

Zlepšování životního prostředí a krajiny

Osa II – stav implementace a aktuální změny

Osa II Programu rozvoje venkova je zaměřena na zlepšování životního prostředí a krajiny. Jejimi prioritami je zvyšování biologické rozmanitosti, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přidanou hodnotou, zachování tradičních zemědělských krajín, dále pak ochrana vody a půdy. Opatření osy II mají zároveň přispět ke zmírňování klimatických změn.

Rozpočet pro osu II činí 54% z celkového rozpočtu Programu rozvoje venkova, celkem se jedná o 45,9 miliard korun.

Největší objem finančních prostředků je alokováno na **agroenvironmentální opatření (AEO)**. Toto rozsáhlé opatření má za úkol podpořit způsoby využití zemědělské půdy, které jsou v souladu s ochranou a zlepšením životního prostředí, krajiny a jejich vlastností (ekologické zemědělství). Dále je podporováno zachování obhospodařovaných území vysoké přírodní hodnoty (podopatření péče o krajinu), přírodních zdrojů, biologické rozmanitosti a údržba krajiny (podopatření ošetřování travních porostů).

Pokud bychom chtěli zhodnotit čerpání finančních prostředků v rámci AEO, je vhodné zmínit, že k 31. 7. 2011 bylo proplaceno 16,4 miliardy korun. V rámci rozpočtu pro tato opatření jsou hrazeny i závazky z předchozího programového období.

Druhý největší objem alokovaných prostředků je vyčleněn pro opatření **Platby za přírodní znevýhodnění**, poskytované v horských oblastech a v jiných znevýhodněných oblastech (LFA). Dotace jsou poskytovány na travní porosty, což má environmentální dopady, a zároveň opatření přispívá ke stabilizaci venkovského obyvatelstva v těchto oblastech a zajišťuje pro zemědělce vyšší úroveň příjmů. Každoročně je v rámci tohoto opatření podporováno více než 785 tisíc hektarů travních porostů. Ke dni 31. 7. 2011 bylo žadatelům celkem vyplaceno téměř 11 miliard korun.

Opticky velmi nízkou míru čerpání opatření **Platby v rámci oblastí Natura 2000** na zemědělské půdě ovlivňuje společná alokace prostředků i pro dosud neimplementované podopatření Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/EU (WFD). Každoročně je v rámci tohoto opatření podpořena plocha travních porostů v oblastech Natura 2000, které se zároveň nachází na území 1. zóny národních parků nebo chráněných krajinných oblastí, o výměře 3,7 tisíc hektarů. Doposud bylo na toto opatření vyplaceno 41,7 milionů korun.

Ze skupiny opatření zaměřených na udržitelné využívání lesní půdy je relativně úspěšně čerpáno opatření **Zalesňování zemědělské půdy**, které přispívá k posílení biodiverzity krajiny rozšířením zalesněných ploch a zlepšením ekologické rovnováhy krajiny. Od počátku období bylo vyplaceno 286,1 milionů korun na 1,6 tisíce hektarů nového zalesnění a na jeho péči a náhradu za ukončení zemědělské činnosti.

Dalšími relativně úspěšnými opatřeními jsou **projektová opatření zaměřená na obnovu lesního potenciálu** po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů, celkem bylo schváleno 320 projektů v hodnotě 404 milionů korun. Proplaceno pak bylo 260 projektů na 261 milionů korun. Minimální platby, vyplývající z nižšího zájmu žadatelů, jsou u lesnických opatření **Natura 2000 v lesích** (vyčerpáno 1% celkové částky) a **Lesnicko – environmentální platby** (11% celkové částky).

Aktuální změny

Od 1. 10. 2011 vstupuje v platnost nařízení vlády č. 282/2011 Sb., kterým se novelizuje nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o provádění agroenvironmentálních opatření a nařízení vlády č. 283/2011 Sb., kterým se novelizuje nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě.

Těmito novelami se zásadně mění některé z podmínek pro provádění a agroenvironmentálních opatření (AEO) a opatření méně příznivé oblasti (LFA)

Změny v zařazení do agroenvironmentálních opatření

Jednou z nejdůležitějších změn pro žadatele je uzavření příjmu nových žádostí o zařazení do AEO od 1. ledna 2012. Od roku 2012 tedy nebude možno do AEO vstoupit, s výjimkou titulu zatravňování orné půdy, do kterého se mohou žadatelé zařadit ještě v roce 2012 a 2013. Již zařazených žadatelů se tato změna netýká a jejich závazky v AEO nebudou nikterak omežovány.

V návaznosti na uzavření příjmu nových žádostí o zařazení je pro žadatele, kterým závazek končí v roce 2011 a 2012, připravena **možnost stávajících závazků prodloužit** do konce roku 2013 a plynule tak navázat na další programové období.

Žádost o prodloužení je možné podat od 1. října do 30. listopadu kalendářního roku na Státní zemědělský a intervenční fond (SZIF) prostřednictvím Agentury pro zemědělství a venkov na speciálním formuláři vydaném SZIF. Dotčení žadatelé budou o možnosti prodloužení adresně informováni.

Změny v dotačním titulu Ekologické zemědělství

Další významná změna nastala v dotačním titulu Ekologické zemědělství (EZ) – sady. První změna se týká **nově zakládaných sadů**. Sady založené po 1. říjnu 2011, na které žadatel podává žádost o dotaci v EZ, musí být založeny pouze rozmnožovacím materiálem dle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, v platném znění. Porušení této podmínky bude sankcionováno 50% snížením dotace na všechny sady žadatele zařazené v titulu EZ. Žadatel v těchto sadech také musí **zajistit účinnou oporu a ochranu proti okusu ovocných stromů**. Od roku 2012 pak budou žadatelé povinni ve všech EZ sadech provádět do 15. srpna **pravidelný řez** k prosvětlení korun ovocných stromů a keřů. Dále se zavádí povinnost do 15 srpna posekat, nebo zmulčovat bylinný pokryv v meziřadí a příkmenném pásu, v případě pastvy hospodářských zvířat pak k tomuto datu posekat nedopasky.

Změny v kontrolním období

pro zjišťování intenzity chovu hospodářských zvířat

Poslední změnou, která se týká jak žadatelů v AEO, tak i žadatelů v LFA, je **prodloužení kontrolního období** pro zjišťování intenzity chovu hospodářských zvířat (VDJ) od roku 2012. Nově již nebude intenzita kontrolována k jednomu dni (31. červenci), nýbrž v **období od 1. června do 31. srpna kalendářního roku**. Žadatelé budou muset po celou dobu kontrolního období splňovat intenzitu VDJ v rozmezí 0,2 – 1,5 VDJ/ha. Nedodržení požadované intenzity v kterýkoli den kontrolního období bude považováno za porušení podmínek poskytnutí dotace a sankcionováno dle platných předpisů

Podrobnější informace o změnách v AEO a LFA naleznete na webu, kde je ke stažení umístěna prezentace popisující veškeré změny a opravné listy do metodiky k provádění AEO s přesným popisem nastalých změn. Dále je možné se obrátit na gestory jednotlivých opatření, Ing. Petru Dvořákovou a Ing. Josefa Makovského.

<http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-ii/>

Držitelem titulu

Oranžová stuha roku 2011

se stala obec

Řepeč z Jihočeského kraje

Jihočeská obec Řepeč obdržela ocenění Oranžová stuha České republiky 2011 v rámci soutěže Vesnice roku 2011 v Programu obnovy venkova. Vítězná obec získala odměnu ve výši 800 tisíc korun jako dotaci na konkrétní projekt. Vyhlášení se konalo 6. října v obci Komňa, která získala titul Vesnice roku 2011.

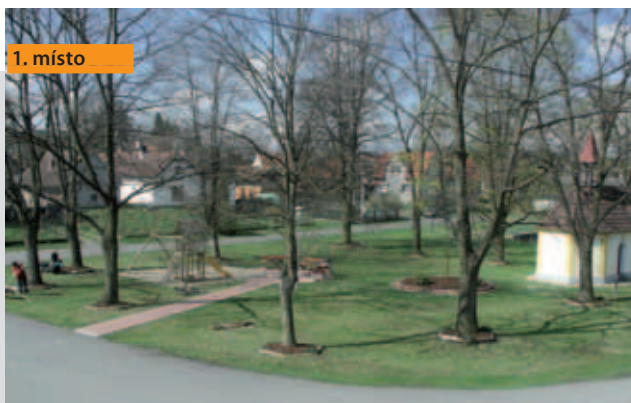
Následující stránky obsahují krátký souhrn informací o všech obcích, které získaly oranžovou stuhu v rámci krajských kol soutěže. Uvádíme základní údaje o obci a přinášíme z každé vesnice jednu fotografii.

ŘEPEČ, Jihočeský kraj

starosta Jiří Vozábal

Obec leží 17 km jihovýchodně od Tábora, žije zde 258 obyvatel na katastru o rozloze 1270 ha. V obci je sedmičlenné zastupitelstvo a příjmy rozpočtu jsou na úrovni 6,1 miliónu korun. Obec samostatně hospodaří na 105 ha lesních pozemků. Příkladná ve všech činnostech je spolupráce se Zemědělským družstvem Opařany. Významně to ovlivňuje udržování zaměstnanosti v obci, pomáhá udržovat vztah dětí a mládeže k zemědělství i přírodě, a všichni „táhnou za jeden provaz“ s dobrovolnými spolky. Na výstavišti ZD vznikla tradice pořádání výstav chovatelů, pěstitelů a zemědělské techniky. Pomoc při údržbě je samozřejmostí, a také proto získala Řepeč po zásluze Oranžovou stuhu roku 2011.

1. místo

2. místo

PĚŇČÍN, Olomoucký kraj

starosta Ing. Lumír Novák

Pěňčín leží v okrese Prostějov a žije zde 758 obyvatel. Rozloha katastru je 532 ha. Sedmičlenné zastupitelstvo v letošním roce hospodaří s rozpočtem 8,3 milionu korun. Obec je členem MAS Region Haná. V zemědělství je největším subjektem společnost UNIAGRIS, a. s., která hospodaří na 1600 ha orné půdy a zaměstnává 10 pracovníků. Firma dosahuje vysokých výnosů (řepka, obiloviny a cukrovka), a svými výsledky se řadí k předním zemědělským podnikům v okrese. Příkladná je spolupráce s rozsáhlou romskou komunitou, zejména při snižování nezaměstnanosti. Vedle toho na území obce působí dva soukromé hospodařící rolníci. Obec příkladně spolupracuje se zemědělským podnikem při údržbě zelených ploch a komunikací.

ŠÍPY, Středočeský kraj

starostka Jaroslava Paulová

Malá obec Šípy v rakovnickém okrese má ještě dvě místní části Bělbožice a Milíčov. Žije zde 154 obyvatel na katastru 141 ha. V zastupitelstvu je sedm členů a rozpočet ve výši 2,4 miliónu korun. Obec je členem MAS Rakovnicko. V zemědělství na území obce převažuje činnost místní firmy Agrofarm Šípy, s. r. o., kde je zaměstnáno cca 20 – 25 zdejších občanů. Dále tady působí čtyři soukromí zemědělci a šest podnikatelů. Obec spolupracuje všestranně se společností Agrofarm a soukromým zemědělcem na údržbě zeleně, komunikací a při revitalizaci rybníků. Byly zde provedeny komplexní pozemkové úpravy. Unikátní je sbírka starých zemědělských strojů a nezvyklou atrakcí v obci je chovný pár velbloudů.

3. místo

SADOV, Karlovarský kraj
starosta **Eduard Frisch**

Obec Sadov leží 6 km od krajského města, žije zde 1159 obyvatel na území o rozloze 1934 ha. Sedm členů zastupitelstva hospodaří s rozpočtem ve výši 14 miliard korun. Obec je členem mikroregionu Karlovarský venkov. Jediným, ale rozhodujícím subjektem zemědělského podnikání je Statek ZEOS BOR, s. r. o., který má v nájmu také obecní pozemky, zejména pastviny a louky. Statek úzce spolupracuje s obcí při zimní údržbě, při péči o veřejnou zeleň a udržuje krajinu v okolí rybníků, kde provozuje chov ryb. Obec Sadov připravuje projekt obnovy polní aleje s cílem podpořit biodiverzitu a posílit protierozní a mikroklimatické funkce stromořadí.

STUDENEC, Liberecký kraj
starosta **Jiří Ulvr**

Studenec leží na Jilemnicku a v obci žije 1813 obyvatel, na katastru o rozloze 1683 ha. Zastupitelstvo má 15 členů a rozpočet obce dosáhl úrovně 35 miliard korun. Obec je nositelem Zeleně stuhy ČR a v evropské soutěži Entente Florale 2010 získala stříbrnou plaketu. Je členem svazků obcí Jilemnicko a Krkonoše a rovněž MAS „Přijďte pobejt“. V zemědělství působí v obci dvě právnické osoby a jedenáct soukromníků. Hlavním artiklem je produkce mléka. Největší firma Zetka Strážník, a. s., spolupracuje s obcí jak na bázi obchodních vztahů – placená mechanizace při zimní údržbě, tak na bázi neobchodní – údržba krajiny a veřejných prostranství.

HÝSLY, Jihomoravský kraj
starosta **Tibor Skalka**

Hýsly leží v hodonínském okrese, v obci žije 401 obyvatel na katastru o rozloze 826 ha. Zastupitelstvo má sedm členů, rozpočet obce dosahuje 4,1 miliardy korun. Obec je členem mikroregionu Moštěnka a Místní akční skupiny Slovácko v pohybu. Jsou provedeny Komplexní pozemkové úpravy, v rámci protipovodňových opatření je vybudován retenční rybník. Ve spolupráci se zemědělskými subjekty obec vyřešila opatření proti vodní a větrné erozi. V obci působí čtyři zemědělské subjekty, všechny spolupracují s obcí. V zemědělských firmách bezprostředně a celoročně pracuje asi 20 obyvatel, ale každý občan je zde zemědělec, zahrádkář, myslivce nebo včelař.

DOBŘÁ VODA U HOŘIC, Královéhradecký kraj
starostka **Mgr. Jana Němečková**

Dobrá Voda u Hořic leží v okrese Jičín, žije zde 577 obyvatel na rozloze 582 ha a devítičlenné zastupitelstvo hospodaří s rozpočtem 10,3 milionu korun. Obec je členem Místní akční skupiny Podchlumí o. s. Hlavním zemědělským subjektem je ZD Podchlumí, působí tady dva soukromě hospodařící rolníci a funguje výroba oplatek. V obci je několik chovatelů koní. V zemědělství pracuje celkem 35 obyvatel. Obec sama hospodaří na vlastním rybníku. V současné době je zpracován projekt Regenerace zeleně se záměrem nahradit dozrívajících topoly ve stáří 60 let na březích rybníka novými vhodnými dřevinami, zejména duby. S družstvem i soukromými zemědělci obec úzce spolupracuje.

STARÝ JIČÍN, Moravskoslezský kraj
starosta **Ing. Rudolf Hrnčíř**

Obec Starý Jičín leží v sousedství okresního města, na rozloze 3336 ha je 9 místních částí s celkovým počtem 2648 obyvatel. Zastupitelstvo má 15 členů a v letošním roce hospodaří s rozpočtem 39 milionů korun. Obec je členem MAS Kelečsko – Lešensko – Starojicko. V obci působí celkem 503 podnikatelských subjektů, z toho působí 43 subjektů v oblasti zemědělství a lesnictví. Většinu zemědělské půdy obhospodařuje Starojicko, a. s., která provozuje rostlinou i živočišnou výrobu a hospodaří také na od obce pronajatých 626 tisících čtverečných metrech půdy. S obcí firma spolupracuje zejména v oblasti údržby krajiny. Dobrá je také spolupráce se spolky zahrádkářů a včelařů.

KOSTELEČ, Plzeňský kraj
starosta **František Trhák**

Obec Kostelec leží nedaleko Stříbra v okrese Tachov, žije zde 542 obyvatel v šesti místních částech, na katastru o celkové rozloze 3088 ha. Devítičlenné zastupitelstvo hospodaří s rozpočtem ve výši 18,4 milionu korun. Obec je členem MAS Český západ. Zemědělskou půdou na území obce obhospodařuje pět nájemců a zároveň vlastníci půdy. Byla provedena revitalizace vodních ploch a s tím spojená úprava krajiny a úprava prvků. Spolupráce se samostatně hospodařícími rolníky je na velmi dobré úrovni především v tvorbě krajiny, obhospodařování zemědělských a rozvojových pozemků (obec vlastní 617 ha orné půdy) a vzájemné výpomoci technikou, materiálem i sponzorováním.

MALÉ ŽERNOSEKY, Ústecký kraj
starosta **Ing. Petr Liška**

Obec Malé Žernoseky v okrese Litoměřice leží na břehu Labe s katastrem o rozloze 332 ha a žije zde 707 obyvatel. V patnáctičlenném zastupitelstvu v letošním roce hospodaří s rozpočtem 9,3 milionu korun. Obec je členem MAS České středohoří. V zemědělské oblasti působí v obci šest podnikajících fyzických osob se zaměřením na rostlinnou výrobu, vinařství a zelinářství. Největší podnikatel hospodaří na přibližně 200 ha pozemků. Péče o kulturní krajinu se odehrává v souladu s dohodami s dotčenými osobami včetně zemědělců, zahrádkářů, myslivců a s ohledem na území zařazené v rámci CHKO České středohoří. Technika zemědělců pomáhá při údržbě komunikací a veřejných prostranství.

JIRATICE, Kraj Vysočina
starosta **Josef Simandl**

Nejmenší obec v celostátním kole – Jiratice v okrese Třebíč má 77 obyvatel a leží na katastru o rozloze 306 ha. Sedmičlenné zastupitelstvo pracuje s rozpočtem 860 tisíc korun. Obec je členem Jemnického mikroregionu. V obci hospodaří čtyři soukromí zemědělci a ZD Police (asi dvě třetiny katastru). Spolupráce je na výborné úrovni. Zemědělské družstvo zajišťuje všechny služby zimní údržby místních komunikací, ale i práce s těžkou technikou. Soukromí zemědělci dělají práce s lehčí technikou, starají se o sečení trávy a údržbu veřejného prostranství. Začaly komplexní pozemkové úpravy.

RATIBOŘ, Zlínský kraj
starostka **Bc. Jiřina Sklenská**

Ratiboř leží 7 km od Vsetína v Hostýnských vrších, má 1776 obyvatel, kteří žijí v katastru o rozloze 1860 ha. Jedenáctičlenné zastupitelstvo hospodaří s rozpočtem 20,4 milionu korun. Obec je členem MAS Střední Vsetínsko. Největším zemědělským subjektem v obci je ZD Mír Ratiboř, následuje společnost Hrabí s.r.o. a šest soukromých rolníků. Tyto subjekty se zabývají údržbou krajiny, chovem krav s tržní i bez tržní produkce mléka, chovem ovcí, koz a koní. V obci je také zahradnictví a pekárna. Hlavní spolupráce je především s dominantním subjektem ZD Ratiboř, kde dochází mj. k předávání informací o možnostech získávání dotací, konzultacím o rozvojových záměrech atd.

ÚHŘETICE, Pardubický kraj
starosta **Pavel Víšek**

V rovinaté krajině Polabí severovýchodně od Chrudimě leží na katastru 469 ha obec Úhřetice, kde žije 483 obyvatel. Devítičlenné zastupitelstvo obce má k dispozici rozpočet 4,7 milionu korun. Obec je členem Mikroregionu Chrudimsko. V obci se nachází šlechtitelská stanice obilovin pobočka akciové společnosti Selgem, která je důležitým místním zaměstnavatelem. Obilný klas najdete také na obecních symbolech. Velmi dobrou spolupráci navázala obec s Farmou Kopista. Na základě dohody provádí zimní údržbu komunikací, drobné úpravy a celkovou údržbu obce. Při péči o veřejnou zeleň obec spolupracuje s firmou Zahrady Šmahel, která se věnuje návrhům, realizacím a údržbě zahrad.

Propojení aktivit rozdávajících venkovskou ekonomiku

Hodnocení místních akčních skupin

Propojení aktivit rozvíjejících venkovskou ekonomiku, to je metoda LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale), kterou využívají místní akční skupiny (MAS). Tato uskupení vznikají ve venkovských regionech jako společenství občanů, neziskových organizací, soukromých podnikatelů a veřejné správy.

Místní akční skupiny spolupracují na rozvoji venkova, zemědělství a při získávání finanční podpory pro svůj region. Typické pro jejich práci je, že o budoucnosti svého území rozhodují lidé, kteří tam žijí a pracují, znají své tradice, potřeby a možnosti. Vytváří si podle toho **vlastní strategii rozvoje** na základě partnerství veřejných a soukromých subjektů. To má velké přednosti, protože se tím sjednocuje účinnost různorodých akcí a nalézají se nová řešení místních problémů.

Popsaná metoda (LEADER) se v České republice začala praktikovat již v devadesátých letech v návaznosti na český Program obnovy venkova a v souvislosti s implementací předvstupních podpůrných programů Evropské unie. První MAS tak vznikaly již v roce 2002, což bylo základem pro vzájemnou výměnu zkušeností mezi jednotlivými skupinami a později vedlo k řadě společných projektů MAS v rámci státu, EU i dalších zemí.

Důvody hodnocení

V současné době existuje na území ČR více než 150 místních akčních skupin. Program rozvoje venkova v rámci osy IV umožňuje MAS čerpat dotace na režijní výdaje i získávat prostředky pro projekty konečných žadatelů na svém území. Ve dvou výběrových kolech bylo **pro realizaci strategických plánů Leader vybráno celkem 112 MAS**. V rámci 1. kola příjmu žádostí byla v roce 2008 vybrána skupina 48 MAS a v roce 2009, v rámci 2. kola, byla vybrána další skupina 32 MAS a na sklonku roku byla dodatečně schválena poslední skupina 32 MAS. Další výběr již nebude prováděn.

Systém práce metodou Leader se v současné době, kdy v EU dochází k úbytku veřejných a snižování soukromých zdrojů, jeví jako jeden z nejúčinnějších nástrojů rozvoje venkova. V současném programovacím období (2007–2013) klade Evropská unie mimořádný důraz na **hodnocení vlastních politik**, implementovaných prostřednictvím evropských fondů a programů na národní i regionální úrovni. Také proto dochází k hodnocení činnosti MAS. Vodítkem pro národní řídicí orgány je Společný monitorovací a hodnotící rámec, daný směrnicí Evropské komise.

Místní akční skupiny by ale měly mít zájem samy hodnotit svou činnost, a to jak samotné dopady realizace místních strategických cílů, tak efektivnost svého administrativního a institucionálního zabezpečení. Měly by si osvojit kulturu hodnocení a sebehodnocení, aby zjistily, jak se jim daří naplňovat stanovené cíle a objevily možnosti zlepšování vlastní činnosti.

Je však třeba si uvědomit, že žádný program a žádná strategie **nedokáže vyřešit všechny problémy**, s nimiž se území potýká. V každém regionu jsou jiné podmínky, jiné možnosti, mnohdy i jiné zájmy. Proto je hodnocení velmi obtížné, náročné a při naší rozmanitosti se nesnadno hledá objektivní pohled.

Hodnotící maratón

V letošním roce probíhalo hodnocení MAS již podruhé. V loňském roce pracovalo 13 krajských hodnotících komisí, které navštívily všechny místní akční skupiny. Na závěrečném společném jednání se následně připravily podklady, zabývající se jejich administrativní úspěšností, které posoudilo Ministerstvo zemědělství podle dalších kritérií, na jejichž základě pak hodnotilo zvlášť jednotlivé skupiny MAS. Podle dosažených výsledků potom v každé skupině byly místní akční skupiny kvalifikovány jako (A) nejlépe fungující, (B) dobře fungující, (C) průměrné a (D) MAS, které by měly svůj přístup přehodnotit.

V letošním roce se všechny MAS napřed ohodnotily samy na základě obsáhlého dotazníku k činnosti. Dotazník obsahoval celkem 85 podrobných otázek, které byly rozděleny do sedmi okruhů působnosti místní akční skupiny (1. strategické dokumenty, 2. personální zajištění, 3. administrace výzev a výběr projektů, 4. integrace a rozvoj, 5. monitoring a evaluace, 6. propagace a 7. nadstavba aktivit).

V každém okruhu **bylo možné získat určité maximální množství bodů**. Například za strategické dokumenty 10 bodů, ale za administraci a výběr projektů až 68 bodů (otázky č. 14 až č. 30), za integraci a rozvoj MAS až 46 bodů atp. Každá MAS mohla při dokonalém splnění všech otázek získat maximálně 200 hodnotících bodů.

Své hodnocení však musela každá MAS doložit hodnotící komisí, která v první polovině září postupně v Praze vyslechla všech 112 MAS, jejichž představitelé prezentovali svou činnost, odpovídali na dotazy a obhajovali své navržené hodnocení. Komise složená za zástupců Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského intervenčního fondu, Národní sítě MAS ČR a nezávislého hodnotitele posuzovala především kvalitu dokladovaných údajů v kontextu vyplněného dotazníku a na základě zjištěných skutečností provedla konečné hodnocení.

Počet získaných bodů určí pořadí podle kvality práce každé MAS. Rozdíl mezi vlastním hodnocením MAS a hodnocením komise potom určí míru sebereflexe jednotlivých skupin.

Konečné hodnocení v době uzávěrky nebylo známé a podrobné informace přineseme v dalším vydání.

Pozemkové úpravy pomáhají obcím i krajině

Cílem odborné konference o pozemkových úpravách, která se konala ve dnech 13. a 14. září 2011 v prostorách České zemědělské univerzity v Praze, bylo seznámit širokou veřejnost s vývojem i s aktuálními poznatky v oblasti restitucí a pozemkových úprav.

K závěru loňského roku byla v rámci pozemkových úprav vybudována ekologická opatření na více než jedenácti stech hektarech, protierozní a protipovodňová opatření dohromady na dalších více než tisícovce hektarů, vzniklo přes 1700 kilometrů cest. Rozpočet na rok 2010 počítal s téměř dvěma miliardami korun, pro letošní rok se počítá se zhruba stejnou částkou.

Konferenci za Ministerstvo zemědělství otevřel **Roman Boček, 1. náměstek ministra zemědělství**, který mj. uvedl: „Pozemkové úpravy patří mezi priority Ministerstva zemědělství, protože znamenají příležitost pro vlastníky, kteří mají opravdu zájem pracovat na zemědělské půdě. Určení vlastnictví pozemků pomáhá v dlouhodobém horizontu obcím ochránit majetek v případě povodní. Zároveň tak slouží jako prevence před erozí i ochrana před kontaminací vody. Mnohdy jsou i nutným předstupněm projektů protipovodňové prevence. Podle mě představují pozemkové úpravy velký impuls pro obnovu celého venkovského prostoru, právě proto jim budeme stále věnovat velkou pozornost.“

Financování pozemkových úprav

Snahou pozemkových úřadů je využít určené prostředky co nejefektivněji a současně využít i jiné zdroje financování. Výhodou procesu pozemkových úprav od roku 2002 jsou

Vrchní ředitel Ústředního pozemkového úřadu Jaroslav Vitek

finanční prostředky z Evropské unie. V současnosti jde o využívání Programu rozvoje venkova, na které se vážou prostředky ze státního rozpočtu, a to do roku 2013. „Potávka přibližně trojnásobně převyšuje finanční možnosti. Pozitivní je, že vychází ze zájmu samotných obcí,“ přibližuje vrchní ředitel Ústředního pozemkového úřadu **Jaroslav Vitek**. „Z celkových přibližně čtyř miliard korun pro aktuální programovací období je už vyčerpáno něco přes polovinu. Na podzim plánujeme vypsat další kolo k předkládaní projektů.“

Významným zdrojem financování jsou také prostředky na protipovodňová opatření ve výši jedné miliardy korun na období 2007 – 2013. Dále se také podstatnou měrou na financování pozemkových úprav podílí Pozemkový fond ČR, velmi přínosná je i finanční spolupráce Ředitelství silnic a dálnic u pozemkových úprav vyvolaných výstavbou rychlostních komunikací a obchvatů měst a obcí. Celkové náklady na pozemkové úpravy v roce 2010 přesáhly 1,7 miliard korun. Podle ředitele Vítka jsou pozemkové úpravy cestou k obnově krajiny i duchovních hodnot venkova: „Pomáhají vyřešit vlastnické vztahy a zlepšit hospodaření,“ vysvětluje ředitel Vitek. „Nejen že zpřístupní vlastníkům pole a propojí cestami obce. V mnoha případech se zemědělské cesty využívají k vycházkám, slouží jako in-line nebo cyklistické dráhy, což všechno přispívá ke zkvalitnění života na venkově.“

Ekologie a krajina

O potenciálu i významu pozemkových úprav podle názoru odborníků nejlépe vypovídá to, že pozemkové úpravy vítězí v konkurenci všech ekologických a krajinářských projektů v Ceně české krajiny, což je národní soutěž, z níž vycházejí nominace pro celoevropskou

Cenu rady Evropy za krajinu.

Děkan fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity v Praze Petr Sklenička zdůraznil význam kvalifikovaných odborníků na danou problematiku. **Česká zemědělská univerzita** takových připravuje přibližně 40 ročně, především ve specializovaném oboru krajině a pozemkové úpravy. Jedním z výzkumných projektů univerzity je například srovnání efektu pozemkových úprav na územích, která jsou bohužel opakovaně postižována například přívalovými dešti, a rozdílu v míře poškození krajiny před a po vybudování pozemkové úpravy.

Protierozní ochrana

Na 350 účastníků konference se také věnovalo ochraně půdy a krajiny, konkrétně hospodaření na zemědělském půdním fondu, standardům GAEC, protierozní a protipovodňové ochraně půdy a krajinotvorným opatřeními. Na programu byla také přednáška o vývoji vlastnických vztahů k půdě od 12. století, proces konfiskace majetku a pozemkových reforem, vlastnické vztahy k půdě v období socialismu a pozemkové úpravy před rokem 1989. **Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy** prezentoval výsledky výzkumu účinnosti pozemkových úprav a Český úřad zeměměřičský a katastrální možnosti využití zkušeností z pozemkových úprav v projektu digitalizace katastru. V rámci konference byly také vyhlášeny výsledky soutěže „**Společné zařízení roku**“, cenu ministra zemědělství v tomto klání získalo opatření k ochraně životního prostředí pozemkového úřadu Nymburk v katastrálním území Sovenice. Projekt citlivě a nápaditě revitalizoval území, kde se v minulosti těžila cihlářská hlína.

Tereza M. Dvořáčková,
tisková mluvčí MZe

Cenu ministra zemědělství

za nejlepší společné zařízení roku

získal projekt v k.ú.

Sovenice

Již pátým rokem vyhlašuje Ministerstvo zemědělství a Ústřední pozemkový úřad ve spolupráci s Českomoravskou komorou pozemkových úprav soutěž Společné zařízení roku. Problematika pozemkových úprav patří mezi nejvíce využívaná opatření v rámci Programu rozvoje venkova.

Na obrázcích vidíte detaily krajinné úpravy v k. ú. Sovenice

Právě pozemkové úpravy patří mezi hlavní nástroje tvorby krajiny, která je typickým a nosným znakem venkovského osídlení. Hlavním cílem soutěže je seznámit nejširší odbornou i laickou veřejnost s rozsahem a úrovní realizace společných zařízení navrhovaných v pozemkových úpravách.

Mezi **společná opatření** patří zejména

- opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků (polní a lesní cesty, mostky, propustky, brody, železniční přejezdy),
- protierozní opatření pro ochranu půdního fondu (protierozní meze, průlehy, zasakovací pásy, záchytné příkopy, terasy, větrolamy, zatravnění, zalesnění),
- vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení povrchových vod a ochraně před záplavami (nádrže, rybníky, úpravy toků, odvodnění, ochranné hráze, suché poldry),
- opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí, zvýšení ekologické stability krajiny (místní územní systémy ekologické stability, doplnění zeleně, terénní úpravy).

Soutěž o nejlepší společná zařízení se vyhlašuje ve třech kategoriích:

- I. Zpřístupnění pozemků
- II. Protierozní a vodohospodářská opatření
- III. Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí

Nejlepší realizované společné zařízení roku 2011

Cena veřejnosti:

- I. Polní cesty v k. ú. Ludíkov, okres Blansko (*zajištění přístup uživatelů k pozemkům*)
- II. Vodní nádrž Zápověď, okres Hodonín (*protipovodňová a protierozní ochrana obce*)
- III. Retenční nádrž Vlčice, okres Trutnov (*nádrž v zamokřeném území se zpevněným přelivem*)

Hlavní kategorie

- I. Polní cesta v k. ú. Bučina, okr. Ústí n. Orlicí (*jednopruhová hlavní polní cesta v délce 1360 m*)
- II. Vodní nádrž Zápověď, okres Hodonín (*protipovodňová a protierozní ochrana obce*)
- III. Interakční prvek ŽP v k. ú. Sovenice, okres Nymburk (*podrobněji viz cena ministra*)

Cena ministra zemědělství

Interakční prvek ŽP v k. ú. Sovenice, okres Nymburk (letecký pohled viz obrázky nahoře)
Jedná se o významný krajinný segment s pozůstatky těžby hlíny, který je začleněn do územního systému ekologické stability a do plánu společných zařízení. Celková plocha tohoto interakčního prvku představuje výměru 3,36 ha. Na ploše 1,36 ha je založena nová výsadba. Terénní úpravy, průlehy se zemním valem usměrňují odtok povrchové vody z této plochy do prostoru hliníku, kde se tato vláhá zadržuje v řadě tůňek a jezírek. Na zbývajících ploše proběhla revitalizace a dosadba stávajících porostů. Realizovaný interakční prvek zvyšuje druhovou a stanovištní pestrost v intenzivně využívané zemědělské krajině.

Cena Ústředního pozemkového úřadu

Poldry v k. ú. Darkovice, okres Opava

Tematická pracovní skupina

„Ochrana půdního fondu, vodních zdrojů a ochrana proti povodním“

Celostátní síť pro venkov u nás funguje od roku 2008. Hlavní myšlenkou Sítě je sdílení zkušeností a poznatků a jejich předávání směrem k aktérům podílejícím se na rozvoji venkova a zemědělství. Velmi důležitý je i přístup zdola nahoru, který umožní získávání zpětné vazby pro orgány státní správy.

Jednou z forem činnosti Sítě je využití Tematických pracovních skupin (TPS). Působí zde tematická skupina LEADER, skupina zaměřená na ochranu půdního fondu a vodních zdrojů a rovněž skupina zaměřená na vliv činnosti člověka na krajinu českého venkova.

Tematické pracovní skupiny jsou zřízeny za účelem zkoumání a podávání návrhů na řešení problematiky ve své vymezené oblasti. Ve Středočeském kraji byla ustavena TPS „Ochrana půdního fondu, vodních zdrojů a ochrana proti povodním“ a sešla se na svém druhém zasedání, aby zejména projednala návrhy na plán aktivit pro nejbližší období.

V náplni práce skupiny je zejména **zkoumání a podávání návrhů na řešení problematiky** ve svém oboru působnosti a výstupy z této činnosti budou předávány zájemcům formou setkávání, seminářů a publikací, přičemž odborné materiály budou podnětem pro práci orgánů státní správy.

Návrhů se sešla celá řada. Např. **Ing. Milan Bena, CSc.** navrhuje identifikovat ve Středočeském kraji půdní plochy, které jsou ohroženy suchem, identifikovat plochy ohrožené povodněmi a záplavami. Navrhuje rovněž projednat informace o současném územním plánu kraje a upřesnit přitom problematiku ochrany půdy a vody včetně ochrany proti povodním.

Ing. Jiří Hladík, Ph. D. přišel s návrhy na podporu mimoprodukčních funkcí půdy a rekreačních funkcí půdy z hlediska potřeb obyvatelstva kraje. Navrhuje připravit soubor opatření, které podpoří retenci a infiltraci vody včetně návrhů pro orgány Ministerstva zemědělství v rámci „ozelenění“ dotační politiky resortu.

TPS se bude také zabývat oblastmi, které jsou ohroženy erozí a připraví v tomto smyslu vydání příručky – „protierozní kuchařky“, která se soustředí na poradenství a bude využita v rámci vzdělávacích seminářů.

Mikrozdroje vodní energie jako součást energetické soběstačnosti obce

Agentury pro zemědělství a venkov v Kladně a Berouně připravily ve spolupráci se Stavební fakultou ČVUT Praha a s dalšími partnery Celostátní sítě pro venkov pilotní seminář a workshop s výše uvedeným tématem.

V příjemném prostředí společenského sálu „Hospůdky Na koňácké stezce“ v Královicích u Slaného se sešlo na třicet starostů a zájemců z řad zemědělských subjektů ze středočeského regionu. Seminář byl zaměřen na **informování o možnostech realizace mikrozdroje elektrické energie na malých vodních tocích**, případně odtocích v čistírnách odpadních vod.

Jedná se o ostrovní provozy s vlastní spotřebou (tedy nikoliv o dodávky do sítě), které podporují energetickou soběstačnost subjektů v regionu.

Energie je vyráběna unikátní bezlopatkovou miniturbínou, patentovanou Ing. M. Sedláčkem, CSc. Autor, spolu se svými kolegy ze Stavební fakulty ČVUT, na semináři osobně turbínu předvedl a podal podrobný výklad, protože turbína byla funkční a nainstalovaná přímo v přednáškovém sále.

Účastníci se mohli seznámit s širšími souvislostmi **ekonomické soběstačnosti obce** i se strategií Evropské unie v politice podporující obnovitelné zdroje energie. Byly upřesněny možnosti instalace miniturbíny včetně aplikačních příkladů, provedena zmíněná ukázka prototypu stroje a prodiskutovány otázky finanční náročnosti instalace. Autor představil i softwarové možnosti ověření instalace turbíny.

Zájemci o bližší informace mohou kontaktovat autora patentu: sedlacek@fsv.cvut.cz

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ministerstvo dopravy

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Středočeský kraj

Státní zemědělský intervenční fond

Národní konference

VENKOV 2011

na Sedlčansku a Sedlecko-Prčicku ve Středočeském kraji
14. až 16. listopadu 2011

Národní konference Venkov 2011 navazuje na předchozí konference, které se uskutečnily v roce 2009 v Holešově a 2010 v Lázních Běláhrad.

Obsahový rámec programu konference zahrne aktuální okruhy problematiky venkova, aby umožnil celková řešení ve vzájemných vazbách.

Programové okruhy: A. Rozvoj venkova po roce 2013 – víze rozvoje, ekonomika, rozpočtové určení daní
B. Venkov-Tradice-Rodina
C. Zemědělství, ochrana půdního fondu a životního prostředí
D. Veřejná osobní doprava na venkově

Časové uspořádání: Pondělí 14. listopadu - odpoledne:
Úvodní plenární zasedání (**KD Sedlčany**)
Úterý 15. listopadu
Celodenní workshopy spojené s tematickými exkursemi
(**vybrané lokality Středočeského kraje**)
Středa 16. listopadu
Závěrečné vyhodnocení a prezentace výstupů Pracovních skupin
Formulace a přijetí společných závěrů (**KD Sedlčany**)

Poznamenejte si, prosím, termín konání do svých diářů.

Detailní program a podrobné informace sledujte na portálu: <http://eagri.cz/public/web/mze/venkov>

Kontakt na organizátory: e-mail: spov.sk@gmail.com, Radomír Hanačík, předseda SPOV Středočeského kraje

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

VENKOV - dvouměsíční informační periodikum
Programu rozvoje venkova
Číslo 1/2011, vychází 14. října v Praze
Uzávěrka a předání do tisku 30.září 2011

Vydává: **Ministerstvo zemědělství**
Těšnov 65/17, 11 705 Praha 1
IČO 000204 78
Evid. číslo MK ČR E 20386